

4736

Flos de Thé

Colomer

17

DOS PESETAS

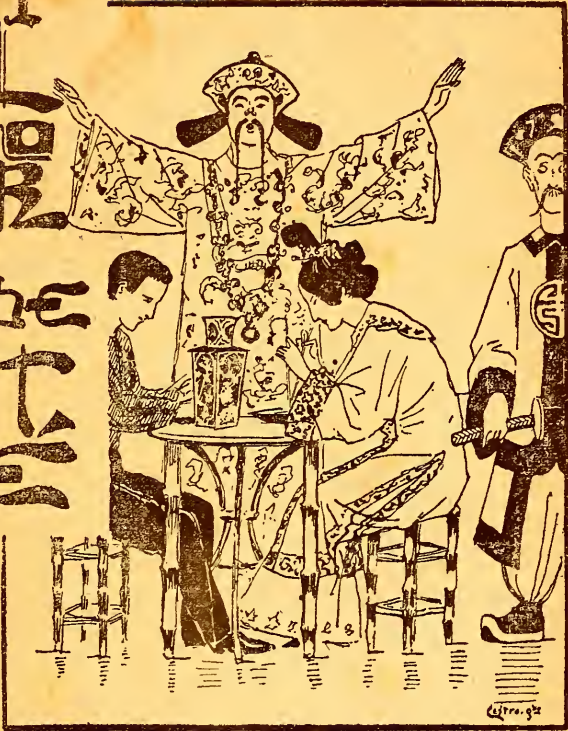
FLOR DE TÉ

Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

Flor de Lira

Flor de Lira

Tipografía

SARSUELA BUFA DE COSTUMS XINFESCAS, EN TRES ACTES

ARREGLO DE

Conrat Colomer

música de

Charles Lecocq

Estrenada ab extraordinari éxit en lo Teatro del Tivoli,
la nit del 11 de Novembre de 1897.

BARCELONA

BIBLIOTECA DE «LO TEATRO REGIONAL»

RONDA S. PERE, 19 Y 21, 1.ª ET 1.ª

1897

A

D. Andreu Vidal y Llimona

*Tu 'n tens la culpa; per lo tant, paga
la pena y aguanta, sofreix y soporta
que 't dediqui aquest romanso, ton ver
amich*

Conrat Colomer

REPARTIMENT

Personatjes	Actors
FLOR DE TÉ (donzella xitra).	Srta. Cuello.
MADRONA.	Sra. Mateu.
PARDAL.	Sr. Huerva.
KAPDEZINC (mandari de 1. ^a classe).	» Colomer.
CORD'ACER (capità de tigrés).	» Andrés.
Sr. ROLDÓS (contramestre).	» Gil.
XAP (tigre).	» Soler.

Mariners (d' un trasatlàntich espanyol). Xinos y xinas, mandarins, donzellas, jutjes, parents, sol lats-tigrés, esclaus, etc., etc.

A Pekin.

Es propietat. Queda encarregada la Galeria Dramàtica de D. Joan Molas y Casas de cobrar los drets de representació corresponents a D. Conrat Colomer. Queda fet 'l dipòsit que marca la llei. 'Ls representants de la Galeria Vidal y Llimona son els únich autorisats per facilitar 'ls materials de música.

ACTE PRIMER

Continua ó taberna instalada en una casa de etxuras xineas, á la vora d' un riu. Barrils pe 'ls racons. Aparador y mostrador en según terme dreta. Taulas y tamborets. Pe 'l foró y per entre las persianas 's vehuen barcos de riu. Al fondo, panorama de Pekin. Dins de l' establiment, portes en els primers termes y finestra en según terme dreta.

ESCENA PRIMERA

Sr. ROLDÓS. MARINERS. XINOS y XINAS,
després MADRONA.

*(‘Ls mariners entaulats bevent licors de bonas marcas.
‘Ls xinos y xinas passeijan pe ‘l moll y circulan dins
de l' establiment.)*

MÚSICA

MARINERS Conyac, anís del mono,
vinga rom y marrasquí,
ja qu' avuy d' arribada
forsosa som aquí.

—
De la negra turbonada
per fi n' hem pogut sortir:
celebrém nostra arribada
ab ginebra y marrasquí.

—
Ginebra! (*bis.*)
Ginebra y marrasquí!

—
ROLDÓS Ahort ha anat tan donati

nostra hermosa cafetera?
 'ns fá falta per servir
 y no tením més espera.

MADRONA *(Per la primera esquerra y ab 'l drap sobre l' espatlla.)*
 Soch aquí.
 disposada á servir.
 Sōch aquí,
 senyors, per servir.

MARINERS
 Es ella!
(Alsant'se tots. 'Ls xinos s' acostan.)
 que fa que recordém
 la hermosa y galana
 terra catalana:
 la dolsa patria qu' anyorém.
(Tornan á seurer.)

MADRONA
 Cantinera,
 cafetera,
 Senyoret! Senyoret! que li vé de gust?
 Bona canya!
 Fin-Champanya!
 bons licors y á preu ben just.

I
 Pe 'l jove que. cobart, no gosa
 á conquistar la seva hermosa,
 jo tinch un rom
 que dona molt esprit.
 Pe 'l desganat quan se 'l convida
 prop d' una taula ben servida,
 tinch un Vermouth,
 que li obra l' appetit.
 Cantinera, etc.

II
Perfecto amor y ben depressa
 demanan tots á la mestressa.
 Ah, no! Ah, no!

D' aixó may n' he servit.
 Es un licor que 'l cor abraza,
 es un licor d' estar per casa,
 que la mestressa
 guarda pe 'l marit.
 Cantinera, etc.

TOTS Conyac, anís del mono, etc
(*Repeteix lo coro y ella serveix.*)

PARLAT

ROLDÓS Molt bé, Madrona, molt bé! A fé de mon, sembla que tingui un niu de rossinyols á la garganta.

MADRONA Vosté sempre tan amable.

ROLDÓS Es de naixensa; aixó va de pares á fills. Y combustible? Demani! No veu que fá un sol que no s' hi pot tenir cutis?

MADRONA La veritat es que aquí hi fá mes calor que al Torrent de l' Olla; perque no sé si ho sab que soch filla de Gracia?

ROLDÓS S' ho mereix.

MADRONA Per qué?

ROLDÓS Per graciosa.

MADRONA Gracias. Que 'n vol pendrer una?

ROLDÓS *Fá rato* que la prenc pe 'ls ulls.

MADRONA Donchs jo, *fá sempre*, que prenc paciència per las aurellas.

ROLDÓS Qué diu are?

MADRONA Home, no veu que servint las taulas me n' haig de sentir de totas?

ROLDÓS Sab que m' agradaria molt parlar á solas ab vosté sobre 'l negoci de la agregació?

MADRONA Sab que té gracia?

ROLDÓS La tindria si vosté volgués. Afiguris que soch de Barcelona y Barcelona avuy dia la té per tots quatre cantons. Qué hi diu vosté?

MADRONA Dich que... Deu l' ampari, germá!

ROLDÓS Deu m' en quart de ser pobre. Que 'm cremarian aquestas expressions!

MADRONA Parlant d' altre cosa; sab que m' han dit? que demá 'l barco de vostés desplega velas.

ROLDÓS No ho crech, perque demá probarém la recomposició de la máquina que vam portar molt averiada. Hem dut una expedició de tropa á Filipinas y de tornada 'l Govern va confiarnos

una missió secreta. La vam complir y després 'ns arplegá un ciclón que no 'ns deixá fins á Pekín. Demá fem las probas y si donan bon resultat, crech que sortirém passat demá.

MADRONA
ROLDÓS

Deu los dongui un felis viatge.

Aixó sí: com que 'ns hem lliurat de l'última tamborinada, dech dirli qu'he fet una prometensa.

MADRONA
ROLDÓS

Quina?

Si 'm deixa pendrer midas de la cama 'n faré fer una de cera per portar á la Bonanova.

(Disposat á ferho ab lo mocador.)

MADRONA

Y ara? que s' ha alocat? Si 'l meu marit 'l vejés!

ROLDÓS

Vol que li digui? Lo seu marit me fa quimera perque té massa sort. Tenint aquest bé de Deu á casa, sempre 'l trobaréu per tots los recóns de Pekín.

MADRONA
ROLDÓS

Senyal que vosté també y vá.

Per estudiar las costums; pero ell... Ahí 'l vaig veurer ronseijant pe 'l carrer del Biombo.

MADRONA

Oh! Si tingués l' audacia de freigírmela... no sé pas que faria.

ROLDÓS

Caramba! Donchs l' estima molt!

MADRONA

Si l' estimo? Massa per desgracia!

ESCENA II

Los mateixos, PARDAL.

PARDAL

Per fortuna meva, dich jo!

(Abrasantla.)

MARINERS

Hola, Pardal!

PARDAL

Hola, paisáns! Salut, contramestre!

MADRONA

Ditxosos ulls! 'M pensaba que ja no tornarias.

PARDAL

Vols callar! Püch venir més ó menós tart; pero tornar, sempre. Rés; la tafa-neria que 'm domina! Fà poch he sapigut que 'l mandarí Kapdezinc... quin nom, eh? anava á visitá 'l nostre

trasatlántich, ab tot lo ceremonial y seguit d'un brillant corteig. Qui es el que 's deixa perdre una sarsuela com aquesta, vejám!

MÚSICA

I

PARDAL

Ara he vist las grans empentas
entre xinos y xinets,
tot per veure la fatxada
d'aquell mandarí tan lleig.
Al mirá aquell carnestoltas
tots plegats vinga cridar:
que hi quedat com si als oídos
hi tingués cargols de mar.

Quan ells volen garlar
y se 'n juntan uns quants,
't posan si 't descuidas
un cap com tres quartáns.
Xufla, xefla, xina, xan!
xicra, xacra, xexa, xin!
¡xan, xen, xin,
aixís son tots los xinos de Pekín!

II

Ab las trenas que 'ls hi penjan
y ab aquell color sufert,
ab un gep á cada galta
y ab los ulls al in-revés.
'L que no ha vist may cap xino,
no té més que mirar bé
á n' en Ravachol del parque;
tots los xinos son com ell.

Quan ells volen garlar, etc.

PARLAT

PARDAL

Fills meus y quínas filas! Sobre tot la del venerable Kapdezinc.

ROLDÓS

Dihuen que té una filla tan maqueta?

PARDAL

Tot pot ser pero no l' ensenya. Regla general; aquí no 's deixan veurer mes que las pobras y lletjas. Las nobles,

- guapas y ricas, no poden treure 'l nas al carrer fins que 's casan.
- ROLDÓS Y las nobles lletjas?
- PARDAL Oh! Aquestas... tampoch dehuen sortir, perque ja se sab que las lletjas no tenen *salida*.
- MADRONA Si tantas ganas tens de veurer xinas macas, per qué no t' hi ficas per las casas?
- PARDAL No 't pensis; las ganas ja hi son.
- MADRONA Mira, aucell de rapinya!...
- PARDAL Me dich Pardal; y 'ls pardals no mes arreplegan engrunas y gracias.
- MADRONA Potser voldrías clavar falconada á las donas dels mandarins?
- PARDAL Tant com aixó, no; pero ara m' en menjaría un parell de mandarinas.
- MADRONA (*Pesigantlo.*) Com s' entent?
- PARDAL ¡Uy! Parlo d' aqueixas taronjas esquifidas d' aquí, ximpleta! No veus que faig broma? Vejam; fora de tú que 'n puch estimar cap més de dona? Be-neyta sou vos?
- MADRONA En fi, ja t' ho tinch dit. A la primera sospita de que 'm fas veurer sant Cristófol Nano, t' arrenco 'ls ulls!
- ROLDÓS No ho fassi. Un pardal cego, no 's pot guanyar la vida.
- MADRONA Més valdria que en compte de gandulejar t' ocupesis del negoci de casa y miressis de colocar la partida de champany que no 'ns podém treurer de sobre.
- PARDAL Ho provaré, pero es difícil. Com qu' aquets animals, quan salta 'l tap, tots tenen accidents!... Si son mes gallinas!... Calla! (*Canonada y veus dintre.*) Deu sé 'l corteig del mandari que surt del barco.
- ROLDÓS Companys, á bordo y depressa! ¡Salut!
- MADRONA Igualment.
- ROLDÓS Ja 'ns veurém aváns de marxar.
- (*S' en van.*)
- MADRONA Si Deu ho vol. Y nosaltres, arreglém

- l' establiment, qu' avuy vindrán parroquians nous. Aviat torno.
 PARDAL Fes lo teu fet, perleta dolsa!
 (*Li fa festas.*)
- MADRONA Ala, ala! A la rambla!
 PARDAL Pero dona!...
 MADRONA Y buscat pis en un arbre ab los teus companys: aixís podrás protegir als sombreroers.
- PARDAL Me fas riurer, tú! Qué vols que fassin 'ls pobres animalets, si 'ls pisos que dius no tenen tolas las comoditats?
- MADRONA Prou bromas, sents? Y ja ho sabs. A la primera, t' arrenco 'ls ulls.
 (*S' en va per la 1.ª esquerra.*)
- PARDAL Conformes, dona, conformes! Santa Llusia gloriosa 'ns conservi la vista y la claretat. Rés: está gelosa d' aquestas xinas de color de such de tabaco que ni 's poden mirar. No obstant, diuhen que n' hi há de guapas y blancas; pero jo no n' he vista may cap.
 (*Diu lo anterior, recullint serveys de las taulas.*)

ESCENA III

PARDAL, FLOR DE TE.

MÚSICA

- FLOR (*Surt pe 'l fondo molt agitada.*)
 Ell ve per 'lli!
 ja 'l veig venir!
 Ah! prompte! jo m' amago aquí!
- PARDAL Una xina! quína hermosura!
 Avuy sembla qu' estich de sort!
- FLOR Ah! senyor! Salvi una criatura,
 per favor! per favor!
- PARDAL Deu meu, quína hermosura,
 no sé que 'm passa dins del cor.
 Ah!
 Preciosa y tendra donzelleta,

aquí estaréu ben guardadeta.
 Per Deu parléu
 qu' estich ab mal de cor!
 FLOR Ay! Jo passo un perill de mort.

I

Fa temps que 'l capritxo m' altera
 de veure una barca estrangera;
 y al papa dich. Deixam venir;
 sabré si son com las d' aquí.
 Al sentí aixó,
 tot ell se trasposta
 y 'm diu que no
 per tota resposta.
 PARDAL Donchs si m' ho hagués demanat á mi,
 jo tot seguit li dich que sí.

II

FLOR Ab un vel que la cara 'm tapa
 jo surto d' amagat del papa.
 De prompte sentím veus y crits
 que 'ns deixan tots estamordits.
 'Ls meus esclaus perden 'l coratje,
 'm deixan sola al mitx de la platja.
 PARDAL A una donzella abandoná?
 aixó no més un xino ho fá!

FLOR Si 'l papá descobra l' escapada,
 ja 'm veig morta y enterrada.
 PARDAL Y qué? Y qué?
 vostre papá no 'n sabrá ré.

FLOR Pero per trová á caseta,
 no sé cóm ho arreglarém.
 PARDAL No tinguéu por, xineta;
 buscant, buscant hi trovarém.
 FLOR Ja estich més tranqüileta.

PARDAL Acompanyarvos es precis:
 mes vull un premi, hermosa nina.
 Sobre aquest front tant pur, tant llis,
 un sol bés será la propina.

FLOR Oh, cel! que 's lo que 'm demaneu!

(A duo.)

Jo no sé que faré
si aquet jove 's propassa.
Ah! pobre Flor de Té!
que no sé lo que 'm passa.
no sé que 'm passa.

PARDAL Jo no sé que faré
si al mirarme 's propassa
quina carona que té!
Jo no sé lo que 'm passa
no sé que 'm passa.

PARLAT.

PARDAL Un sol petonet! No més qu' un! Ja veu
que 's molt barato.

FLOR Ja ho veig, pero...

PARDAL Miri que en un altre botiga s' en farà
'ls ulls de la cara! Jo, ja se sab, á preu
d' encant.

FLOR En fi, no estich per correr botigas
ara. Cobréu... y marxém tot seguit.

(Li fá 'l petó al front.)

PARDAL Esperis que li vull torná 'l cambi.

FLOR Quedéusel. Aném!

(Crits dintre.)

Qué son aquets crits? (Vá al fondo.)

Ah! Es ell! (Corrent per l' escena.)

PARDAL D' ahont surten ara aquets ximplés?

És molta candonga que un home á
casa seva no pugui fé 'ls seus nego-
cis ab tranquilitat! (Puja al foro.)

FLOR Ahont m' amago? Ah! Aquest quárto...

PARDAL Ah! Es el gran Kapdezinc, mandari
de primera classe ab bola de vidre y
quefa de policia. Xineta?... Y ara?...
Ahont s' ha ficat? Malviatje 'l man-
dari estripa-qüentos!

ESCENA IV

PARDAL, KAPDEZINC, CORD'ACER, TIGRES,
XINOS *y* XINAS.

MÚSICA

CORO Visca 'l gran Kapdezinc,
 Visca 'l gran Kapdezinc,
 que dona pau
 á tot Pekín,
 que val per cinch,
deu, quinze y vint y cinch.
 Es lo guardiá
 del ciudadá,
 que 'l vespre vá
 per descansar.
 Ell fá la pó
 á tot traidó,
 que de nit surt
 de trasantó.

Es ell el gran mandari,
 que fá l' ull viu,
 que té 'l nas fi.
Visca 'l gran Kapdezinc!
 que dona pau
 á tot Pekín;
que val per vint y cinch!

} *Bis.*

PARLAT

KAPDEZINC Molt bé, molt bé! Ja ho sé que soch
 popular; pero no crideu tant, que m'
 estobéu 'l cap! Capitá! Donéu des-
 cans als vostres tigres.

CORD'ACER Rompéu... filas! Xanflis! (*Desfán la*
 formació.) Xipell, Xanguet, Xeripa,
 Xalabarder, Xipótil y Xaparro!

KAPDEZINC Xap!

CORD'ACER No os aparteu massa de nosaltres.

KAPDEZINC Y donchs, Cord'acer? Ja hem visitat
 aqueix baixell. Que m' en dius dels
 espanyols?

- CORD'ACER Que son uns bárbaros.
 KAPDEZINC Al contemplar la nostra civilització, no 's comprén qu' existeixin pobles tan endarrerits.
- CORD'ACER No 's comprén.
 KAPDEZINC Oh! y aquell modo de vestir tant ridícul!
- CORD'ACER Ridícul! Aixó es, aixó.
 KAPDEZINC Afigurat una gent, que del calsat ne diuen botinas! Ja! jo! (*Rient xino.*)
- CORD'ACER Ji! ju! Quína diferencia. 'Ls xinos ne diuen xinellas.
- KAPDEZINC Dónam la capseta que un d' aquells salvatges m' ha regalat.
- CORD'ACER Qué me n' he fet? Ah! Teníu!
 KAPDEZINC És per la meua colecció de ridícules occidentals. D' aixó 'n diuen caps de rapé.
- CORD'ACER Rapé? Per qué?
 KAPDEZINC Deu sé 'l nom d' alguna fusta del seu país, endarrerida com ells.
- CORD'ACER 'Ls xinos la faríam de xicranda.
 KAPDEZINC Aqueixas capsetas las omplan d' una pols negra que se la fican pe 'l nas.
- CORD'ACER Dehuen patir molt.
 KAPDEZINC Ells ray! Ja 'ls agrada! Fins ho tenen com obligació, porque per tot arreu sentirás: No hi há més! S' ha de patir!
- CORD'ACER Qué bárbaros! Je! ji!
 KAPDEZINC Ja ho pots dir! Jo! ju!
- CORD'ACER D' hont haurán tret aqueixa costúm tan escasa de netedat?
 KAPDEZINC Va dirme un gran sabi, qu' es una costúm piadosa que practican 'ls viudós. Segóns sembla, aquells brutos creman las sevas difuntas esposas y las converteixen en pols impalpable, que 's fican pe 'l nas continuament. De manera, que després de perdre las sevas donas s' aconsolan ensu-mantlas.
- CORD'ACER Tot al in-revés. Aquí las ensumém antes.
 KAPDEZINC Té! Encare hi ha pols! Ecs! Com si diguessem, part ó partida de la dona

- d' aquell bárbaro. Estich per enviarli la pols ab un paperet y una carta dihentli: Aquí os envió una mica de muller vostra que hos heu descuidat á la capsa y potsé hos farà falta.
- CORD'ACER Cá! Ells ab ells s' ho dehuen arreglar. Quan s' acaban la seva, dehuen ensumar las dels altres.
- KAPDEZINC Bé, sí; tens rahó. Aquí també ho fem aixís...
- TOTS DOS Pero antes!
- KAPDEZINC Has notat aquell que tenia la cara blanca y las mans de color d' elefant trist?
- CORD'ACER Sí; y á fé de tigre m' ha xocat.
- KAPDEZINC Donchs el mateix sabi va esplicarme 'l misteri. Es una nova pell que 's posan sobre la seva. D' alló 'n dihuen guants y ho van inventar ab l' objecte de no rentarse may les mans.
- CORD'ACER Salvatjes! Jo! ju!
- KAPDEZINC O espanyols. Dígali equis. Je! ji!
- PARDAL (Aquest parell de ninots de raconera no acabarán may. Oh! Idea! Ara es l' ocasió de colocar el champany. Probém!) Que 'ls hi serviré, senyors? Xop, rom, kirsk, groch, Pum? Llimonada? Taronjada? Mandarinada?
- KAPDEZINC Pe 'l Deu Fó! Crech qu' aquet bárbaro s' atreveix á dirigirme la paraula!
- CORD'ACER S' atreveix.
- PARDAL Que 's cap mal?
- KAPDEZINC Ignoras quí soch, temerari? No sabs que tens devant dels ulls al il-lustre, al célebre, al gran Kapdezinc, mandarí de primera categoria, ab bola de vidre? Encarregat pe 'l fill del cel de la policia de Pekín?
- PARDAL Sí, vaja! Com si diguessim en Vilaseca d' aquí; pro aquell no 'n té cap de bola.
- KAPDEZINC Calla!
- CORD'ACER Calla!

MÚSICA

KAPDEZINC Ia meva orella tot ho cull!
 CORD'ACER Tot ho cull!
 KAPDEZINC Tinch molt bon nas, tinch molt bon ull!
 CORD'ACER Ay, quin ull!
 KAPDEZINC Jo ho veig tot.
 CORD'ACER Ho veu tot,
 KAPDEZINC Jo ho sé tot.
 CORD'ACER Ho sab tot.
 KAPDEZINC } fico, fico, fico, fico, 'l nas per tot.
 } Y hasta
 CORD'ACER } fica, fica, fica, fica, 'l nas per tot.
 'LS DOS } Turururut, tut, tut.
 } Nyach, nyach, nyach.

I

KAPDEZINC Quant un xino
xarrupant s' ha aixiribit,
 y 'l *xarel-lo*
 l' ha deixat massa aixerit,
 si es un *ximple*
 tot seguit 'l faix *xarpar*;
 si te *xexa*
xano, xano 'l deixo anar.

—
 Jo ho veig tot, etc.

—
 La meva orella tot ho cull, etc.

II

Si una *xina*
xarroteija ab un *xicot*,
 la convida á...
xacolata ab *xerigot*.
 Si ell l' enganya,
compareixo jo d' un cop,
 y aquell *xino*
 pot dir qu' ha begut *xarop*.

—
 Jo ho veig tot, etc.

—
 La meva orella tot ho cull, etc.

PARLAT

- PARDAL Vamos. Celebro de conéixel. Y aquet fulano que repeteix tot lo que diheu, es criat vostre?
- CORD'ACER Jo criat d' ell? He tingut cinch didas!
- KAPDEZINC Es en Cord'acer, l' indomable Cord'acer, capitá de tigres y projectat gendre meu. Demá 's casa ab Flor de Té, la meva filla única, y dich única perquè no 'n tinch cap més.
- PARDAL Flor de Té? Bonich nom; ara 'n pendria una tassa. Y á propósit. Ja que anéu á casarvos, capitá; per qué no 'm compréu una partida de ví de Champany?
- KAPDEZINC Champany? Per qué?
- PARDAL Y pregunta per qué?... perdónal Cordorniu, que no sab de qué vá! Home! per beurer! Es un ví que espavila y desperta ideas de xarinola.
- KAPDEZINC ¿Qué hi dius, gendre?
- CORD'ACER Pset! Per mí, xerinolajém, sogre.
- KAPDEZINC Donchs, sagi... xiroja... aixó que ha dit. Fes portar las botellas á casa. Carrer d' en Xexa. xexanta, pis baix.
- PARDAL Perfectament. (Al fi li hem dat sortida.) Baixo al celler y d' aquí un' hora tindréu el ví á domicili.
(*S' en vá, 2.ª, esquerra.*)

ESCENA V

*‘*Les mateixos, menos PARDAL

- KAPDEZINC Y ara torném á casa que la teva núvia 'ns espera.
- CORD'ACER Torném, sogre.
- KAPDEZINC Lo que m' agrada de tú, capitá, es que, tenint posats de tigre, los teus fets siguin de moltó. Ets manso, fas lo que vull y aixó es molt satisfactori per un pare; pero ja trovarás la recompensa. La meva filla es un tressor,

capitá. Sab la doctrina del gran Confuci de *xé á xá* y may ha sortit de casa. May, per fortuna, perque la lley del Deu Xim, es terminant. Si un estrany á la familia arribés á veurer la cara d' una filla de Mandari, té de casarshi 'l mateix dia ó morir empalat. Y que no hi há escapatoria. Pero pots estar tranquil. Flor de Té no ha passat may la porta de la casa pairal. Pobre criatura! En aquest moment la contemplo...

CORD'ACER Ahont?
 KAPDEZINC Tú no la veus, pero jo sí.
 CORD'ACER Ahont?
 KAPDEZINC La veig ab los ulls de pare...
 CORD'ACER Ay! ay!
 KAPDEZINC Quan sigas pare, també 'n tindrás d' ulls de repuesto. ¡Mm! Ahont eram?
 CORD'ACER A n' els ulls de pare.
 KAPDEZINC Ah! sí. La veig ab los meus ulls de pare, acabántme uns mitjons de color de lloro viudo y tot fent mimbadas pensa ab 'l seu tigre estimat.

ESCENA VI

'Ls mateixos, MADRONA, després FLOR DE TÉ

MADRONA Ah! Quína infamia! Quína pillada! Vaig á queixarme á la autoritat!
 KAPDEZINC L' autoritat? Aquí la teniu. De qué 's tracta?
 MADRONA Se tracta, senyor mandari, de que 'l meu marit... 'l meu canalla de marit, m' ha amagat una xina á l' arcoba.
 KAPDEZINC Una xina? Alto! Aixó ja es cosa meva. Per las galtas de Confuci, vaig á ferla sortir.
(Entra á la 1.ª esquerra y surt portant per la mà á Flor de Té, que 's tapa la cara ab lo vel.)
 CORD'ACER Ja la farà surtí, ja! Si té un ull!... Ay, quin ull!

FLOR (Estich perduda.)
 KAPDEZINC (*La descobreix.*) ¡Oh, cel! La meva filla!
 CORD'ACER ¡La meva nuvia!
 (*Tots los de la escena s' acostan ab curiositat.*)

MÚSICA

--

(Conjunt.)

KAPDEZINC Ah! horrorosa aventura!
 res iguala 'l meu furor.
 Oh! La pérfida criatura
 es la filla del meu cor!

FLOR Ah! quína trista aventura!
 quín torment y quín dolor
 desventurada criatura!
 Ah! jo 'm moro de terror!

CORD'ACER Ah! horrorosa aventura!
 estich cego de furor,
 pensant qu' era ma futura
 un modelo de candor.

MADRONA Ah! quína estranya aventura,
 estich cega de furor
 y era aquesta la criatura!
 Lo modelo de candor?

CORO Ah! quína estranya aventura!
 Está cego de furor.
 Y era aquesta la criatura!
 Lo modelo de candor?

—

MADRONA Es justicia lo que s' implora.
 KAPDEZINC Justicia os faré, senyora.
 FLOR Jo vull parlar.

KAPDEZINC Que 'm podrás dir
 desgraciada! No 't vull sentir!
 CORD'ACER Ay sogre. 'L cap se m' esgarria,
 y fins la terra 'm vá faltant.
 KAPDEZINC Pe 'l cel! Mostrém més energia,
 que l' Europa 'ns está mirant!

KAP. CORD. Un semblant ultratje
fet al meu llinatje,
jamay sofriré.
Tan terrible ofensa
quant menos hi pensa
jo castigaré.

FLOR, MAD. CORO Un semblant ultratje
fet al seu llinatje
jamay sofrirá.
Tan terrible ofensa,
quant menos se pensa
ell castigará.

*(Kapdezinc seguit de Cord'acer, s' endú
à Flor de Té per la mà. Lo coro 'ls
segueix tot esfarehit.)*

ESCENA VII

MADRONA, *després* PARDAL.

PARLAT

MADRONA Mala vespa! No 'n fá poch de temps
que me la pensaba! Miréu, tinch una
frisansa y unas ganas d' esgarrapar...
Aixís que 'l vegi, li poso la cara com
un sant Llatzer.

PARDAL *(Surtint del celler ab lo cistell de bo-
tellas.)* Ah, ja! Ja está feta la gracia.
De passada he adobat aquella bota que
vesaba. Ah! Ets tú? Ja li venut, rate-
ta! S' ha de portá á cal mandarí. Kap-
dezinc, Xexa, xexanta, pis baix.

MADRONA *(Cuadrantse devant d' ell.)* Pardal!

PARDAL Piu! Piu! Qué vols, pitera?

MADRONA *(Lo bofeteja.)* Té y té! Aixó es lo que 't
mereixes! Veus? Ja estich més ali-
viada!

PARDAL Qué 's aixó? Castanyas perque he venut
'l ví? Explicacions al canto! Avans d'
arribar á las sagradas *fesomias* d' un
marit, se li dihuen los motius. Allavo-

- ras 'l marit las aguanta ab dignitat...
ó toca 'l dos per no tornar á rebre!
- MADRONA Ah, fartanori! Segóns sembla l' escudella de casa no té prou sustancia...
- PARDAL L' escudella?
- MADRONA Y 'l senyoret necessita requissits més picants? Es dir, que mentres vosté cassa en terrenos vedats, la seva muller s' espastella trevallant com una arrastrada per procurarli totas las delicias de la vida? Sacrifiquevos pe 'ls homens! Quín pago! Quant penso qu' he pogut estimar á aquet rifenyo! . .
- PARDAL Rifeny... Tú divagas, Madrona, tú divagas!
- MADRONA Pero ja s' ha acabat. Any nou, vida nova.
- PARDAL Qué vols dir?
- MADRONA Gracias á Deu encara soch vistosa y faig patxoca per llamar l' atenció d' algún xino maco que 'm fassi l' alet. També 'm passejaré y faré conquistas com tú.
- PARDAL Tornas á divagar, perleta dolsa.
- MADRONA Y tú, bona pessa, t' estarás aquí d' estaqueta y guardarás la casa.
(*Masegantlho y fentlo recular cap al celler.*)
- PARDAL Pero si jo...
- MADRONA Y no 't mourás ni per mal de morir! Sinó pe 'l sinó... (*Amenassantlo.*)
- PARDAL Madrona, no fem bestiessas! Ja n' hi ha prou ab duas!
- MADRONA Y per comensar, té! (*D' una ravalada 'l fá entrar al celler y tanca ab clau.*)
Ves si trobas cap xina que 't distregui.
- PARDAL (*Desde dins.*) No fem bromas, Madrona! Mira que encara no he dinat!
- MADRONA La dieta vá molt bé pe 'ls que volen menjar més de lo regular.
- PARDAL Mira que tinch basca y necessito aliment!
- MADRONA Demá, si fas bondat, esmorsarás á

taula. Bona nit... y procura no somiar mandarinas, qu' aixó no dona! Y ara qui durá las botellas á puesto, seré jo.

(Agafa una especie de manto, entre xino y europeo; pren las botellas y s' en vá vivament pe 'l foro.)

ESCENA VIII

PARDAL *(al celler)*, KAPDEZINC, CORD'ACER, vuit tigres, quatre portants de palanqui y quatre esclaus.

(Durant l' escena anterior s' ha fet fosch. Tots van armats y portan llanternas ó fanals de paper. Los darrers que surten son los portants de palanqui, sobre 'l cual hi há una colosal tetera ab escorredora á n' el broch y 'l seu tap corresponent. Ostenta 'ls dibuixos ó pinturas que acostuman á posarhi 'ls xinos en las sevas porcellanas. Capsa de té si no pot ser tetera.)

MÚSICA

TIGRES Avansém ab gran prudencia,
sense por (que jo já 'n tinch).
Per cumplir la dil·ligencia,
l' ordre del gran Kapdezinc.

CORD'ACER De pó 'm tremolan las cametas.
KAPDEZINC Jo 'm creya qu' erats més valent.
CORD'ACER Si m' hi lliguessin campanetas...
KAPDEZINC No 'n fassis cas qu' aixó es el vent.
CORD'ACER Es el vent?
KAPDEZINC Es el vent.

TIGRES Avansém ab gran prudencia, etc.

CORD. KAP. No tinguéu pó.
TIGRES No tinguéu pó. *(Bis.)*

TOTS (Que jo ja 'n tinch.)
 PARDAL (De dins.) Vols obrir?
 KAPDEZINC Es aquí!
 PARDAL Qué esperas?
 KAPDEZINC Corré! Paré! la ratera!

—
(Parlat, fingint la veu.)

PARDAL Vaja, ja pots sortir.
(Cantant.)
 Per fi veig qu' estás més amable.
(Al veurer a n' en Pardal, los esclaus l' agafan, li tapan la boca, y prenéntlo pe 'l cap y pe 'ls peus, 'l tiran a la tetera y tapan.)

KAPDEZINC *(Parlat.)*
 Per fi ja tinch 'l gran culpable! Por-teume 'l á casa.

—
(Se forma 'l corteig de marxa á gust. Cantant.)

KAPDEZINC I a meva orella tot ho cull!
 TOTS Tot ho cull!
 KAPDEZINC Tinch molt bon nas, tinch molt bon ull!
 TOTS Ay, quin ull!
 KAPDEZINC Jo ho veig tot.
 TOTS Ho veu tot,
 KAPDEZINC Jo ho sé tot.
 TOTS Ho sab tot.
 KAPDEZINC Y hasta fico, fico, fico, fico 'l nas per tot.
 TOTS Nas per tot!
(Van desapareixent pe 'l foro. Can lo teló.)

FÍ DEL ACTE PRIMER

ACTE SEGÓN

Interior d' una habitació xina. Un diván a la esquerra. Vetllador, cadiras, tamborets, trastos xinescos. Portas en los primers y segóns termes. Forillo de jardí. Llums. Es de nit.

ESCENA PRIMERA

PARDAL y *'ls quatre esclaus.*

(Al alsarse 'l teló, los esclaus del final primer, entran a n' en Pardal a pes de brassos y 'l deixan sobre 'l diván; li trehuen el mocador que li tapa la boca, saludan ab molts modos xinescos y s' en van.)

PARDAL *(Alsantse.)* Ahont dintre m' han introduhit? Vaya una aventura estranya! Y aixó sembla una casa bona. Que 'm matin si sé lo que 'm passa! Ve-jám, rumiem un xich. Potser, sense pensarmho, he tocat 'l cor d' una mandarina, suposició que 'm sembla bastant natural. La gran senyora, arrastrada per una passió *deliranta*, m' haurá fet segrestar y... si, vaja; no duptém més: es aixó. Ara, qualse-

vol altre presumiria y 's donaria xarol. En Pardal, no; no mes s' estarrufa un xich, cosa que també 's natural, y 's prepara per deixar molt alta l' honra de la ciutat que banya la Riera d' en Malla... quan plou fort. Sento trepitx... Serà la mandarina? Preném una posició graciosa, y enlluminém las nostras irresistibles fesomías, ab aquell somris retretxero que 's la perdició del sexo contrari.

(*Executa cómicament lo qu' ha dit.*)

ESCENA II

PARDAL, KAPDEZINC, CORD'ACER, *quatre tigres.*

KAPDEZINC Cord'acer, guarda las sortidas. Dos tigres á cada porta.

(*S' entornan 'ls tigres*)

PARDAL Trevall perdut. En Vilaseca y 'l capitá de fieras.

KAPDEZINC Molt bé. Ja veus que s' han prés totas las precaucions perque no puguis fugir. Si ho probas, 'ls tigres que voltan la casa, tenen l' ordre de rebaixarte la estatura, tallante 'l coll en rodó.

PARDAL Protesto.

CORD'ACER En primer lloch, xitón.

PARDAL Está bé, capitá.

KAPDEZINC Comensém per fixar la situació. Soch un dels mandaríns més ríchs del Celeste imperi. *Tinch cinch* carrers á *Pe-kin*; *tinch quinze fincas* á *Nankin*; *vint y cinch* al *Tonkin*; y *tinch tant*, que ni menos sé 'l que *tinch*. Tú no ets mes qu' un bárbaro de baixa estracció, mal educat y pobre que encare es pitjor.

PARDAL Alto, permeteume...

CORD'ACER He dit xitón.

PARDAL Está bé.

KAPDEZINC Un cop aixó ficsat, la conclusió es qu' avuy 't casarás ab la meva filla...

PARDAL Jo?
 KAPDEZINC O aquest mateix vespre serás empalat.
 PARDAL Jo empalat?
 KAPDEZINC Aixís ho disposa la lley del gran *Xim-Xim*.

MÚSICA

KAPDEZINC La lley del Deu Xim es clara;
 no s' hi pot lluytar.
 En 'l cas que 't trovas ara,
 ó morí ó casar.
 Si no 't casas, la lley canta
 que 'l morí es precís.
 Es l' article cent xexanta,
 del capítol sis.

—

PARDAL (Jo estich fresch.) Veig qu' es molt severa
 vostra lley d' en Xim.

KAPDEZINC No hi há més.

PARDAL (Deu ser lletja com una fera
 xatota y d' ulls al in-revés...
 y no li podan dar salida.)
 Lo qu' ara m' oferiu, senyó,
 per mí es un negoci rodó.

KAPDEZINC (Content.) Molt bé.

CORD'ACER (Esperansa fallida!)

PARDAL Pero refuso ab gran dolor,
 perque soch casat.

KAPDEZINC ¡Horror!

jo 'm quedo parat.

CORD'ACER (Torno á la vida.)

—

(Trio.)

PARDAL Ab lo que li he dit
 já 'l tinch atontat,
 me 'n he ben sortit
 y estich sosegat.
 Ab una rahó
 tant forta y legal
 no hi há dupte, no,
 qu' evitaré 'l pal.

- KAPDEZINC Ab lo que m' ha dit
jo 'm quedo atontat
y 'm deixa aturdit
y mal humorat.
Ab una rahó
tant forta y legal,
no hi ha dupte, no,
no 'l puch portá al pal.
- CORD'ACER Ab lo que li ha dit
'l deixa atontat;
se n' ha ben sortit
y estich sosegat.
Ab una rahó
tant forta y legal,
no hi há dupte, no,
qu' evitará 'l pal.
-
- PARDAL Ab la Madrona, cafetera,
fá tres anys que som casats,
per devant y per darrera
y per tots quatre costats.
- KAPDEZINC. Sou casats?
- PARDAL No es cap misteri.
- KAPDEZINC Segóns las lleys del Imperi
una boda feta allí,
no té cap valor aquí.
-
- PARDAL ¿Per qué
no té cap valor aquí?
-
- KAPDEZINC Tú ja sabs l' alternativa:
si no 't casas vas al pal.
- PARDAL Horrorosa perspectiva.
- KAPDEZINC Esculleix 'l bé ó el mal.
- PARDAL Instant fatal!
-
- Concediume algún respiro
per determinarme.
- KAPDEZINC Ja 'm retiro.
(*Puja al fondo fent tres tercerillas molt dignes.*)
- PARDAL D' una part se 'm presenta 'l pal,
que tothom diu que fa tan mal.

Per l' altre part 'l purgatori
ab aquell llas escorredor...

Entre 'l pal ó bé 'l casori,
jo no sé lo qu' es pitjor.

KAPDEZINC

Qu' has determinat?

PARDAL

Vaig á dirho.

CORD'ACER

(Oh, cel! Oh, cel! Tot just respiro.)

KAPDEZINC

Y qué?

PARDAL

Y qué?

CORD'ACER

Y qué?

PARDAL

Donchs bé.

Prefereixo ser casat
á que 'm donguin 'l retiro.

CORD'ACER

(Tot s' ha perdut.)

KAPDEZINC

Pe 'l Deu Fó!

Veig que pensas lo milló.

PARDAL

(Al teu Pardalet perdona;

m' hi veig obligat, Madrona.) (*Bis.*)

(*Trio.*)

PARDAL

Ab lo que li he dit
está satisfet;
si no n' he sortit
no he perdut 'l plet.
Ab una rahó
tant forta y legal,
no hi há dupte, no,
qu' evitaré 'l pal.

KAPDEZINC

Ab lo que m' ha dit
estich satisfet.
Molt bé n' ha surtit
y ha guanyat 'l plet.
Ab una rahó
tant forta y legal,
no hi há dupte, no,
qu' evitará 'l pal,

CORD'ACER

Ab lo que li ha dit
está satisfet.
Molt bé n' ha sortit
y ha guanyat 'l plet.
Ab una rahó
tant forta y legal
no hi ha dupte, no,
qu' evitará 'l pal.

PARLAT

KAPDEZINC *(Puja al fondo y repensantse diu:)* Ah!
Una abraçada, gendre. Vaig á fé 'ls
preparatius per la boda.
(Se 'n vá correns.)

ESCENA III

PARDAL, CORD'ACER.

PARDAL Lo meu sogre serà tant xino com vul-
gan, pero es un bon home; alló que 's
diu un tros de pá! No més hi há una
cosa que 'm té neguitós. La seva filla
deu ser una pólissa de seguros contra
incendis! Potser es grabada, geparu-
da, garrella... quí sab mare de Deu?
Calla! Ningú més que 'l capitá pot
darmen rahó. Senyor tigre, feu lo fa-
vor.

CORD'ACER Cafeter?

PARDAL Vritat que la nena es lletja?

CORD'ACER Ella? És un tresor de gracia y hermo-
sura.

PARDAL Bravo! Bona pell, eh?

CORD'ACER De la pell no os en puch dir res; pero
sembla molt fina.

PARDAL Com se diu?

CORD'ACER Lo seu nom té la frescor de la rosada
y l' harmonia d' un cántich celestial.
Se diu Flor de Saúch!... no; Flor de
Té. Equivocaba 'l sudorífich; com qu'
estich tant constipat...

PARDAL Flor de Té! Igual que la preciosa xi-
neta qu' he vist á casa aquesta tarde.

CORD'ACER Es la mateixa. L' hem sorpresa á casa
vostra y la lley del Deu Xim...

PARDAL Já ho sé. já! Sent aixís no soch tant
de planyer com me pensaba.

CORD'ACER Oh! Sou molt felís, vos! mentres que
jo, no tinch més remey qu' obrirme
'l ventre!

(Treu mitj sabre.)

- PARDAL Feu 'l favor, aquí no, perque 's veu qu' avuy han fet disapte.
- CORD'ACER Es qu' era la meva promesa! Aqueixa flor jo debia cullirla!... y sou vos 'l que... Ah! Aquesta pensada 'm mata! Ay, 'l cor! La emoció... Ay! 'Ls cinch sentits me fugen per tots cantons!
- PARDAL Y vos sou de policia? Cridéu alto!
- CORD'ACER Si la veu m' ha fugit ab ells. Ah!
(*Las camas se li brincan de mil maneras y cau en basca sobre 'l diván*).
- PARDAL Endevant: un tigre en basca; no n' havia vist may cap. Vejám, jove, vejám!
(*Picantli las mans*).
- CORD'ACER (*Ab veu débil*.) Aquí... á la butxaça de la esquerra, un pomet... una figueta...
- PARDAL (*Trovantli un pomet*.) Ah! Ja entench... alguna esencia!... S' hi deu trovar subint, que fins porta la farmacia á sobre. Ensuméu, tigre. Ja os passa, eh?
- CORD'ACER Estich millor, gracias. Es que jo l' estimo! L' estimo!... 'Ls nostres amors son tot un romanso!
- PARDAL De veras? Home, conteumho aixó.
- CORD'ACER Ab molt gust... pero per si me 'n vé un altre, torneume 'l pomet.
(*L' hi torna*).

MÚSICA

- CORD'ACER Jo vaig neixe á n' el Japón;
per tranquil tothom m' abona.
Si bé faig de polissón,
soch fill d' una casa bona.

I

Passejantme l' altre estiu,
veig aqueixa nena amable,
que remóu tot 'l caliu
del meu cor impressionable.
Me va rebre de bon grat;
la vaig comensá á pretendrer;
y al mirarme enamorat,
tot seguit 'ns vam entendre.
Quan li parlo conmogut

y 'l meu llabi la requebra,
 tinch el pols tant somogut
 qu' hasta sembla que tinch febra.

—

(Parlat).

PARDAL Cuidado ab aixó.
 CORD'ACER Oh, já! já! Sempre duch quinina á sobre; pero la meva es febra d' amor, d' amor perque...

—

(Cant).

CORD'ACER Jo vaig neixe á n' el Japón;
 per tranquil tothom m' abona.
 Si be faig de polissón,
 soch fill d' una casa bona.

II

Molts cops quan al meu llitet
 somni dols d' amor 'm bressa,
 veig com lo meu angelet
 se m' acosta tot depressa.
 Llavors mon llavi ardorós
 que per reyna la proclama,
 sobre aquell front vaporós
 deposita un bés de flama.
 Obro 'ls ulls, y abandonat
 per la ilusió mentidera,
 me revenjo enfurismat,
 mossegant la cuixinera!

—

(Parlat).

PARDAL No guanyaréu per roba blanca.
 CORD'ACER Tinch bona paga, y 'l pare m' envía alguna friolera de tant en tant; si no, no ho faria; perque...

—

(Cant).

CORD'ACER Jo vaig neixe á n' el Japón;
 per tranquil tothom m' abona, etc.

PARLAT

- PARDAL Com hi ha mon, m' habiau fet posar pell de gallina ab alló del bés de flama.
- CORD'ACER No hi ha mala intenció; pero 'ls meus somnis d' amor s' han desvanescut... y no tinch més remey qu' obrirme 'l ventre de bat á bat!
- (Mitj trayen 'l sabre).*
- PARDAL Feu 'l favor; aquí no! Anéu al hort; allí hi há planté de broquil y encare engreixaréu la terra.
- CORD'ACER Morir á la flor de la edat! *(Plora)*. Aquest es el premi del pobre japonés, que no es trempat, tranquil, ni gat, ni res.
- PARDAL *(Com hi há mon, me fá pena)*. Me feu pena, capitá! Si puch fé alguna cosa per vos, diguéumho.
- CORD'ACER Sí que podéu. Caseuvos ab Flor de Té, ja que no 's pot arreglar d' altre manera; pero juréume que ella may será per vos més qu' una amiga: una germana.
- PARDAL Y ab aixó os aconsolaréu?
- CORD'ACER Oh, sí, cafeter! Oh, sí!
- PARDAL *(Lo prometre no fá pobre. Y acontentarlo no costa rés)*. Donchs ho juro... pe 'ls vostres deus. Estéu satisfet?
- CORD'ACER Gracias, cafeter. D' aqueix modo, comprenéu? conservo l' esperansa; porque si tinch la sort de que ella 's quedi viuda, sempre voltaré per' qui y al cap de vall. l' amo seré jo.
- PARDAL *(Encaixa ab efusió)*. Que 'n sou d' amable! Es una cosa per demés.
- (Se sent una música xina).*
- CORD'ACER Es el mandari ab la filla y 'ls convidats. Ara ja 'm sento ab forsas per assistir á la cerimonia.
- PARDAL La cerimonia ja? Veig que la cosa vá á llegua per hora.

ESCENA IV

Los mateixos, KAPDEZINC, FLOR DE TÉ, mandarins, parents y amichs, tigres, esclaus, etc.

(Surten tots pe 'l foro. Kapdezinc ab trajo rich, porta per la mà a Flor de Té, ab trajo de boda. Segueixen mandarins y mandarinas. Cuatre músichs, parents y tigres. Esclaus. Séquit ben arreglat).

MÚSICA

CORO

Al só del tam-tam y la lira
cantém ja que som convidats;
cantém lo qu' ara 'ns inspira
l' unió dels dos enamorats.
Al só del tam-tam y la lira,
cantém ja que som convidats.

(Kapdezinc baixa al prosceni ab Flor de Té; pren un gran llibre de mans d' un esclau y 'l dona a Cord'acer).

KAPDEZINC

Y tú, bon Cord'acer, llegirás
las máximas santas.

CORD'ACER

(Jo deliro!

Justament jo tinch de llegirho.)

KAPDEZINC

Comensa. *(A Cord'acer que fulleja).*
(A Parçal). Potsé aixó no ho entendrás.

(Parlat).

Perque son máximas escritas en vers xino, que 's molt travessós. *(A Cord'acer).* Aquí no: son las defuncions... tampoch; son els naixements... Vés girant: aixó son cédulas... Busca matrimonis. Comensan ab l' estampa del toro sagrat.

CORD'ACER

Ja ho tinch.

(Pronunciant de un modo estrany).

(Cant).

CORD'ACER Xino, xano, kasa 't aixís.
Pits, Pats, Pots, pati del kin-pis.

CORO Xino, xano, etc.

FLOR Per mí sí!

PARDAL (Quina sort té la xina
que 'ls ha comprés. Bah!
qui ho encerta ho endevina).
Jo dono també 'l sí.

KAPDEZINC Per sempre esteu lligats.
Serviu ara als nous casats.

*(Dos esclaus portan una tauleta ab dos
cuberts. Altres 'ls donan las varetas
y quadrets de paper groch, y comen-
san á menjar arrós ab la rapidès que
ho fan 'ls xinos, mentres cantan lo
següent:)*

CORO Fan l' apat de boda
l' esposa y l' espós,
ab taula petita
que hi caben tots dos.
La fan més grandeta
quan 'ls dos son tres,
y ja es de familia
si arriban á mes.

*(Los nuvis sehuen devant per devant.
Kapdezinc ompla una copa de vi).*

KAPDEZINC Segóns la antigua usansa
omplo la copa de la aliansa.
Tú, Flor de Té, beune un glopet.
Molt bé.

Ara 'l marit Prou! (Ha fet net).
(Pardal se l' acaba).

Y ara la rompo! *(Llensa la copa).*

PARDAL (Com s' entent?

ara 'm trenca la vajilla.)

KAPDEZINC Desd' aquest precís moment,
ja pe 'ls dos la ditxa brilla,
eternament.

PARDAL Corrent

(Si puch fugiré y bon vent).

(S' alsan de taula. 'Ls esclaus la treuhen.

Forman comitiva y van marxant cap al fondo, mentres canta 'l coro).

CORO

Felicitém al nou parent.
Al só del tam-tam y la lira,
cantém ja que som convidats, etc.

(Kapdezinc vol convencer à Cord'acer y marxan 'ls últims).

(Parlat).

KAPDEZINC

No ploris, Cord'acer. La primera filla que tindrè quan me casi, serà per tú.

ESCENA V

MADRONA, per la 2.ª esquerra.

(Porta 'l gran cistell d' ampollas y figura parlà ab un de dins).

PARLAT

MADRONA

Corrent! Vol dir que m' esperaré.—
Cóm dius?—No hi fà res; tinch temps
de sobras; no vaig depressa.—Eh?
Ah! Fes lo teu fet. Ves en nom de Deu,
xato. *(Se separa de la porta)* Ay! Quin
pes m' he tret de sobre. No m' ha
costat poch de trovar aquesta casa.
(Deixa 'l panè). M' han dit qu' aquell
mandarí panxut de la bola de vidre,
casa la filla aquest vespre. Pobreta!
Vete 'n aquí un altre que 's llensa á
la gola del llop. Aquesta infelissa no
deu saber lo qu' es 'l matrimoni. Si
jo l' hagués poguda aconsellar, li
hauria cridat: Ojo! Salta, xina, que hi
há un rech! no fassis aquest disbarat.
Si sapiguesis lo que son los home-
nots!... Pero, cá! Ni menos m' hauria
escollat. Si jo' vaig fé 'l mateix! Si
quan me vaig casar ab lo meu Parda-
lot, tothom me deya que si naps...

que si cols... pero jo dali que dali, fins que 'n vaig sortir. Y ara que hi penso!... quina rabiada deu passar dins del celler! Per xó s' ho mereix: aixis s' escarmentará! Arri! A la gabia ab menjadora sensa panís; y la fulla d' escarola se la pintará. Bah! no hi pensém més. Treuré las ampollas y las deixaré en aquest racó.

(*Mentres las deixa en 'l foro dreta, surt en Pardal vestit de mandari ab bola de vidre al birret. No 's veuhen 'ls interlocutors*).

ESCENA VI

PARDAL, MADRONA.

PARDAL Ara m' han veſtit de xino de bona casa Lo sogre vol de totas maneras que 'm mudi 'l nom y 'm coneguín per Patxuli. Diu que fá noble. Com que tant se m' en dona, no li he volgut fer l' *ancuantra*.

MADRONA (Ja estich llesta. (*Veü á Pardal per darrera*). Hola, aquest deu ser l' amo). Si vol examinar las... Y ara? Que 's aixó?

PARDAL (Uy! La part contraria).

MADRONA Lo meu home aquí y vestit de carnes-toltas! Jo que 'm creya qu' era al celler!

PARDAL Hi era; ja no hi soch. M' han obert la gabia. Ay, Madrona! Desde que no t' he vist, m' han succehit las aventuras més xinescas del mon.

MADRONA Ja, ja ho vaig notant. D' ahont dimoni has tret aquest vestit?

PARDAL Ells l' han tret y me l' han plantat á sobre tant si vols com si no vols. Ah! 't faig á saber que tinch la bola de vidre.

MADRONA No 'm dius pas res de nou. Per mi sempre l' has tinguda.

- PARDAL Bé, sí; pero, filla, 'm passen unas cosas tant. . tant groixudas, que si te las conto, pot ser t' esgarrifarás y tot.
- MADRONA Parlá d' una vegada!
- PARDAL T' ho tinch de dir, no hi há més! Veus? Ara m' acabo de casar. (*Ab gran tranquilitat*).
- MADRONA Eh?
- PARDAL 'L pare Kapdezinc, m' ha obligat á casarme ab la seva filla Flor de Té.
- MADRONA Qué dius are? Aquesta boda qu' han celebrat era la teva?
- PARDAL Sí, rateta, sí; era la meva. Veurás. Deixam dir! M' han dat á triar entre 'l casament ó 'l pal... y qué he fet jo?... Defensar la vida com haurías fet tú y qualsevol.
- MADRONA Pero aixó es escandalós!
- PARDAL Es xino, vet' ho aquí. La lley del Deu Xim, sabs? T' hi haurías d' anar acostumant á la lley de 'n Xim.
- MADRONA Quí? Jo? Sí, sí, ara li fan 'l mánech. Potser si que t' afigures que m' ho empasso tot aixó? Lo que has de fer, es treuret aquesta disfressa y cap á casa falta gent.
- PARDAL Impòssible. Hi han tigres á totes las portas. Lo sogre n' ha plantat per tot arréu. Si tracto de fugir, tenen ordre de rebaixarme l' estatura.
- MADRONA Com?
- PARDAL Qué com? Suprimint lo tros que hi há de coll en amunt: ves si estich per bromas, jo!
- MADRONA Donchs digas que m' haig de mirar ab calma com tú 't casas ab un' altre dona!
- PARDAL Forsa major, filla meva! Pero pots estar ben tranquila: t' estimo massa per ferte una infidelitat. Aquest casament lo soporto perque no puch fer res més... pero t' ho juro! La dona nova no més será per mí, una amiga; una germana. Res més!
- MADRONA Oy dá! Donchs jo no ho aguanto!

- Aquest plan no 'l veig tan plá com tú; per lo tant... Ala, ala! Treute aixó y á casa.
- KAPDEZINC (De dins). Patxuli! Ahont ets, Patxuli!
- PARDAL Impossible, sents? Lo sogre 'm busca. Ara 'm dich Patxuli. M' han perfumat ab aquest nom.
- MADRONA Ja 't poden be 'n perfumar! Per mi sempre farás olor de traidoria.
- KAPDEZINC (Dins). Patxuli!
- PARDAL Ben segur que 'm necessita.
- MADRONA Que 'n perfumi un' altre. Passa endavant. (L' empeny).
- PARDAL Vejám; sigas més enrahonada! T' ho he jurat. Una amiga... una germana y res més!
- KAPDEZINC (Dins). Patxuli! Vina 'm aquí!
- PARDAL Res més! Ja vinch, sogre, ja vinch!
(Fug corrent pe 'l foro).
- MADRONA Cá, barret! De mi no t' en desempallegas! Jo 't cassaré.
(Va per sortir detrás d' ell).

ESCENA VII

MADRONA, XAP, quatre tigres, després
CORD'ACER.

- XAP (Deturantla). Ningú passa.
- MADRONA Com que no? Es lo meu home y tinch 'l dret de seguirlo.
- XAP Quin dret?
- MADRONA 'L de la pistola de sant Pau.
- XAP Donchs ningú passa, y ab pistola encara menos.
- MADRONA Ah, sí? Donchs aixó passa per tot arréu. (Reparteix bofetadas).
- TOTS Socorro! Socorro!
(Apareix Cord'acer detrás d' ells, sense veurer á la Madrona).
- CORD'ACER Que hi há? Qui es que 'm malmet 'ls tigres? Tanquéu portas. (Los tigres

tancan y fugen). Ahont es l' enemich?
Ahont es? (*Fà tercerillas ab lo sabre á la mà*).

MADRONA Aquí darrera.
(*Dantli una plantofada á la esquena que 'l fá caurer agenollat*).

CORD'ACER Ay! Al menos son trenta! 'M rendeixo, 'm rendeixo!

MADRONA Tú sí que 'm rendirás comptes del meu marit. .

CORD'ACER Vostre marit? (*Girantse*). Ay! ay! Era una dona no més? Ah! ja os conech y ja 'm penso perque sou aquí. No 'm peguéu més que soch dels vostres; millor dit, som dels vostres. Flor de Té! Flor de Té!

(*Va y obra la primera porta esquerra*).

MADRONA Qué vol dir?

ESCENA VIII

'Ls maieixos, FLOR DE TÉ.

FLOR Qué passa?

MADRONA Es ella. La dona del meu marit.

CORD ACER Flor de Té; 't presento la senyora d' en Pardal.

FLOR La primera? Donchs ben vinguda siga. Quin Deu vos porta? (*Ab alegria*).

MADRONA Com? S' alegra de veurem? Allavors no estiméu á n' en Pardal?

FLOR Jo? No estimo més que al meu Cord' acer.

CORD'ACER A mí tot sol, inclusivament.

MADRONA Será cert?

FLOR En quant al vostre marit, no 'l puch veurer ni pintat.

MADRONA No 'l podéu veurer? Sent aixís nos podrém entendre fàcilment. Es simpática aquesta xineta. oy?

CORD'ACER A mí m' ho dihéu? Ay!

MADRONA Es dir que no 'l podéu veurer?... Una

abrassada per aquestas bonas paraulas. (*S' besan ab efusió*)

FLOR

De tot cor!

CORD'ACER

Duhas rivals! Quín quadro més tendre! Quin gran assumpto per un ventall!

FLOR

Pero aixó no impedeix que dintre poch moments me posin lo vel de núvia... aquí á la meva cambreta de soltera...

CORD'ACER

Ay, de soltera!

FLOR

Per acompanyarme al aposento nupcial.

MADRONA

Alto. Aixó es lo qu' hem de impedir.

FLOR

Pero cóm? La resistencia fora inútil. Ells son los més forts.

CORD'ACER

Es cert. No més una cosa 'm fá está tranquil! (*Molt tranquil*).

MADRONA

Quína?

CORD'ACER

Vostre marit m' ha jurat per nostres deus, perque 'ls d' ell no valen res, que respectaría la dona qu' estimo.

MADRONA

Ja ho crech! També m' ho ha jurat á mi! Y vos os fiéu d' aixó?

CORD'ACER

Vaya. (*Molt tranquil*).

MADRONA

Amigo, teniu la gran pasta de filosof!

CORD'ACER

Per qué? Voléu dir qu' abusará de la situació?

MADRONA

Qui? Ell? Y tal, home! Ja sé ab qui tracto, jo!

CORD'ACER

Voléu dir que... Y tal?

FLOR

Y tal!. . Oh, Deu del cel!

CORD'ACER

Y qué entenéu per ¡Y tal! vos?

MADRONA

Home (Quin xino més burro! Ves quinas preguntas de ferme devant de la xineta!) Lo que jo entench, es qu' estém ben guarnits tots tres!

FLOR

Ah! Cord'acer! No m' abandonis. Aváns de soportar l' horrible destí que m' espera, prefereixo fugir de casa. Fugim tots dos?

CORD'ACER

Pero cóm? Te coneixerán per la roba.

MADRONA

Ah! Quína inspiració. Prenéu lo meu manto.

- CORD'ACER Lo manto. Molt bé. (*L'ajuda à posar-li*).
- MADRONA Ara, aquest mocador. (*Li dona 'l del cap que porta al coll*). Just; are ni 'l deu Fò os coneixerà.
- FLOR Y creyéu que 'n surtirém?
- CORD'ACER Donchs y jo? que no soch ningú?
- MADRONA Sento passos. Fugiu depressa.
- FLOR Pero jo ..
- MADRONA Ala! ala! Heu tingut una bona idea. Nò la deixéu anar. Fora d' aquí. (*Les empeny fins que s' en van 2.ª esquerra*). Buff! Ja estich tranquila. Ah! Pardal. Buscas la nova muller? Donchs fes tres salts y búscala bé.
(*Se fica per la 1.ª esquerra*).

ESCENA IX

PARDAL, KAPDEZINC, *tigres*.

- KAPDEZINC (*Entrant ab vivesa seguit dels altres*). Una dona!... Una dona que 'm desgracia 'ls guerreros! que me 'ls ompla la cara de carxots! Ahont som aquí?
- PARDAL Calneuvos, sogre.
- KAPDEZINC De tot aixó tú 'n tens la culpa.
- PARDAL Que m' ho podia pensar qu' ella vingúés?
- KAPDEZINC De tots modos no 'm fugirá. Totas las portas son guardadas. Fins he dat ordre d' agafar tota cafetera que tracti de sortir, y no dupto que prompte me la portarán.

ESCENA X

·Ls mateixos, FLOR DE TÉ, CORD'ACER.

- FLOR (*Centinellas á las portas! Imposible fugir. Oh, cel! Lo meu papa*).
(*S' tapa la cara ab lo manto y 'l mo-*

- cador del cap. Ha sortit ab Cord'acer per la segona esquerra).*
- KAPDEZINC Me refio dels meus tigres y del seu capitá. Té. Ves que 't deya? Ja es aquí. (*Veyentlos*)
- PARDAL (*Girantse d' esquena*). (Mosca!)
- KAPDEZINC Y ab 'l capitá. Ell es el qu' ha fet la presa! Cord'acer, ets un gran home! Un gegant!
- CORD'ACER Sí... sí... passaba .. y sí, vaja, sí. He sigut jo. (Per un no res cauria en basca). (*Música en sordina*).
- KAPDEZINC Ah! Aquí tenim 'l corteig que vé á buscar la núvia. No pensém més que ab la filla. Capitá, pe 'l brillant comportament que has mostrat, fent una presa tant important, sol-licitaré per tú un grau més y un altre bola.
- PARDAL (Jo 'n voldria una de gaseosa y cerveza).
- KAPDEZINC Entre tant 't confio aquesta dona.
- CORD'ACER A mí?
- KAPDEZINC Y m' en respons ab 'l cap.
- CORD'ACER 'M vá molt bé.
- KAPDEZINC No la deixarás ni un minut fins demá dematí.
- CORD'ACER Ja que vos ho manéu... (Oh, éxtasis y delicias).
- FLOR (*Pero jo...*)
- CORD'ACER (Silenci! Oh, silenci! Obehíu al papa).
- PARDAL (Sembla qu' está conformada. Val més aixís!)
- KAPDEZINC Ja es aquí 'l corteig nupcial.

ESCENA XI

KAPDEZINC, PARDAL, FLOR DE TÉ, *donzellas, parents, mandarins y mandarinas, esclaus, tigres, etcétera. Després MADRONA de núvia.*

MÚSICA

DONZELLAS L' astre de la nit quieta
brilla en lo firmament,
fent llum á la cambreta

- ab sa claror d' argent.
 Busquém á la ditxosa nena
 que treu avuy lo cor de pena.
(Entran 1.ª, esquerra).
- KAPDEZINC Si gastas gorra de dormí
 la trovarás sota 'l teu cuixí.
- PARDAL No; no 'n vull gastar.
 Es més sà.
- DONZELLAS *(Surtint ab Madrona).*
 La ditxa 'l cel aquí os abona;
 veniu, hermosa Flor de Té!
- FLOR Quí! Jo?
(Desde un lloch que la vegi 'l públich).
- CORD'ACER *(Psit, es la seva dona).*
- PARDAL *(Ay! Francament no sé que fer).*
(Conjunt)
- FLOR L' estratagema
 ressortirá.
 'L que jo estimo
 per mí serà.
- PARDAL Oh, gloria extrema
 per mí serà.
 Un cel de ditxa
 m' espera já.
- KAPDEZINC La filla meva
 ja 'm deixarà.
 Avuy la perdo,
 per mí s' en vá.
- MADRONA Ab tal astucia
 ara 's veurá,
 si la paraula
 'm cumplirá.
- CORD'ACER L' estratagema
 no li valdrá.
 La que jo estimo
 per mí serà.
- CORO Ditxa suprema
 reflectará,
 aquesta nena
 felís serà.
- PARDAL *(Es jove, bonica,
 té un gran capital.
 Per mí es una rifa*

MADRONA

com la de Nadal).
(Si 'm salva l' astucia
sabré ben aviat
si 'm té la paraula
qu' avuy m' ha donat).

*(Se donan las mans y 's van acostant
primera dreta).*

Conjunt anterior.

*(Los nuvis entran 1.ª, dreta. Flor de Té
per la 1.ª, esquerra. Kapdezinc vol
mirar pe 'l forat del pany. Cord'acer
l' estira Las donzellas se tapan la
cara y 'ls altres rihuen maliciosament.
Cuadro).*

FÍ DEL ACTE SEGÓN

ACTE TERCER

Lo kiosko blau. Pabelló en el que tót es blau. Al fondo dreta una arcoba ab cortinatjes. A la esquerra una obertura en forma de tetera cuberta ab un tapís que corra á voluntat. Aquesta obertura es la porta del fondo. Com á forillo un país semblant al que pintan 'ls xinos á las sevas porcellanas. Un tam-tam penjat allá ahont no fassi nosa. Taula, caderas, etc., tot xinesco. Comensa fosch y al corre el tapís tot es claríssim. Aquesta decoració pot sustituhirse ab un jardí, com s' ha fet al Tívoli.

ESCENA PRIMERA

(Pardal ab una bata virolada. Va al fondo y corre el tapís.)

PARDAL Ja s' ha llevat lo sol: deixam cridar la dona nova. Flor de Té! Flor de Te!
(Va á la arcoba).

No respon. Ah! no 'm recordaba que al despertarme á primera hora, ja no l'he trovada aprop meu. La tal Flor de Té es un angel... pero un angel mut! Encara es l' hora que no sé quina veu té. Es ben diferenta de la Madroneta, que enrahona per las butxacas.

MÚSICA

PARDAL La Madrona per tota la vida,
m' estima ab un amor formal:

però una ditxa tant repetida
 per mí la trovo massa igual.
 Si Flor de Té, flor pudorosa,
 de mí s'aparta no es cap mal.
 No: la batalla es més gloriosa,
 quan la plassa 's pren per assalt.
 La Madrona val un imperi,
 però es com un folletí
 de desenllás que 's veu vení.
 Mentres que l'altre es un misteri;
 es un misteri, goig infinit!
 Es la novela que no has llegit.

ESCENA II

PARDAL, KAPDEZINC, COR D'ACER

PARLAT

KAPDEZINC Bon dia, gendre meu.
 CORD'ACER Bon dia, gendre d'ell.
 PARDAL (Son lo sogre y 'l tigre). Bon dia tothom.
 KAPDEZINC Esperaba que qualsevol soroll m'avisés qu'estabas llevat per entrar. Tinch de darte una bona noticia, Patxuli! Avuy he sollicitat y obtingut per tú la bola de porcelana.
 PARDAL Un altre bola? M'honréu massa, sogre! Ja 'n tinch tres. La de vidre, la de goma laca y aquesta.
 KAPDEZINC Que no 'n donan al teu país?
 PARDAL Allí donan creus; pero per mi, generalment també son bolas.
 KAPDEZINC Y are parlém un xich de tú. Qué tal? Estás content?
 PARDAL Si n'estich? La vostra filla es una perfecció.
 KAPDEZINC Ja m'ho pensaba que t'agradaria. Si tinch un ull...
 CORD'ACER Ay quin ull!..
 PARDAL Cregueu que sols á Xina 's troban donas tant calladas. Encare estich dejú...

- KAPDEZINC Ay, mal xarrampió t' aixafii. Tens rahó que deus tenir gana!
- PARDAL Deya que encare estich dejú de sentirli la veu: pero per aixó no anavau malament ab lo de la gana.
- KAPDEZINC Que vols pendre alguna cosa?
- PARDAL Si; perque la vritat... las camas me fan figa.
- KAPDEZINC Eh! (Ara si que no l' he entés.)
- CORD'ACER (Las camas dels bárbaros fan figas?)
- KAPDEZINC (No ho he sentit á dir may. Potsé es un giro del seu llenguatje qu' es molt poétich). Donchs si: pendrém alguna cosa.
- (Fà signos al fondo).*
- PARDAL Tot seguit servirán.
- PARDAL (Alló que deya. Es un tros de pá. Ara me inundarán de costellas á la brasal)
- (Surten tres esclaus que portan una tauleta petita ab tres tassetas y una tetera mes que regular.)*
- KAPDECINC Poséu 'ho aquí. Pendrém lo té en familia. *(Serveix).*
- PARDAL (Qué? Aygua calenta y ab didals?)
- KAPDECINC Tastam aixó. Cullit á casa.
- CORD'ACER Del seu jardí.
- PARDAL (Exs! Aixó es llexiu.) Exs...
- KAPDECINC Qué?
- PARDAL Ex... excelent. Y que s' ha fet la vostra filla?
- KAPDECINC L' he vista al jardí; enrahonaba ab la cafetera, que de bon matí ha sortit cap al port, no sé per qué.
- PARDAL La Madrona?
- KAPDECINC Si. Ara ray que 'l sol s' ha alsat. Ja no tinch por de ré. Per çó he alsat..
- CORD'ACER Lo sol?
- KAPDECINC No; la consigna. L' sol s' alsa sol.
- CORD'ACER Ah!
- PARDAL Y diguéu, sogre. Que 'n farém de la Madrona? Perque ella no se 'n voldrá anar.
- KAPDECINC Bueno, te la quedas.

- PARDAL En classe de qué? De cambrera?
- KAPDEZINC No, que la rebaixarías. Te la quedas com á dona de luxo.
- PARDAL Qué entenéu per dona de luxo?
- KAPDEZINC Home, molt senzill. Flor de Té es la teva llegítima esposa; pero desde l'endemá de la boda.
- CORD'ACER Y un bop s'ha alsat lo sol...
- KAPDEZINC Nostras lleys t' autorisan á pendrer tantas donas com ne pugas mantenir.
- CORD'ACER Quántas ne podéu mantenir?
- PARDAL Que se jo, pobre de mí? Si ni menos sé com estich d' interessos.
- KAPDEZINC Donchs d' aquèixas ne dihèm donas de luxo.
- CORD'ACER Diguém... suplentas.
- PARDAL Ja, ja.. Com si diguessim la copa del estudiant. Home, sabeu que ho trobo molt cómodo? Que no 't ve de gust 'l dinar de casa? Donchs te 'n vas de fonda.
- KAPDEZINC Un altre tassa, gendre?
- PARDAL Vinga, sogre. (Rés: bugada general.)
- KAPDEZINC Jo que 't parlo. L'endemá de la meva boda, ne vaig pendrer dotze de donas de luxo.
- PARDAL Si que ho vareu fer fort.
- CORD'ACER Pero s' ha de dir que aquell dia 'n teniau mes al cap qu' als peus.
- KAPDEZINC Cóm s' entent? (Aquet me vol despres-tigiar.)
- CORD'ACER Ey! jo no hi era; pero 'm van contar que fins la trena hos feya esses. Ji! ju!
- KAPDEZINC Calla.
- CORD'ACER Diu que semblaba la cua d' un caball cua té peşigoilas. Je! jo!
- KAPDEZINC Calla 't torno á dir! Home, no sé perquè t' has de inmiscuhir en los meus esbarjos de familia! Vesten y treu aquest servey d' aquí.
- CORD'ACER Humillarme devant d' un bárbaro!)
(Gesto imperiós de Capdezinc)
- KAPDEZINC Ja... ja m' en vaig. Pero ab dignitat. Y ab 'l servey.

- CORD'ACER Bueno! y ab 'l servey.
(*Mitx mutis.*)
Y no estranyéu que os fassi mala cara.
No vos soch amich!
(*S' en va molt digne.*)
- KAPDEZINC Ves, tigre cerasser! Vejam, ahont eram?
- PARDAL. A la cuestió de las suplentas. Deyam que puch pendrer donas de luxo.
- KAPDEZINC Ah si! Totas las que 't convingan; pero ha de ser l' endemá de la boda; de lo contrari fora un cas d' adulteri. Si un home té la desgracia de faltar á la seva llegítima esposa avans d' alsarse 'l sol, resulta l' afront mes gran que 's pot fer á la familia de la muller; y aquet crim lo castiguéu severament: Per exemple: suposém qu' has fet una infidelitat á la meva filla desde ahí vespre.
- PARDAL Sogre, la vçstra suposició no té solta ni volta.
- KAPDEZINC Ja ho sé; pero suposémho. En tal cas los suplicis mes horribles... mentres qu' ára, á la hora present, si tens lo *caparritxo* de pagarte una dona de luxo, ningú hi té res que veurer.
- PARDAL Donchs si qualsevol altre m' hagués dit aixó, 'l deixó d' embustero que no hi hauria per hont agafarlo.

ESCENA III

Dits MADRONA y dos esclaus.

- MADRONA (*Barallantse ab 'ls que l' aturan.*)
Vull entrar!
- UN ESCLAU Pero...
- MADRONA Vull entrar hos torno á dir!
(*D' una espenta rodan tots dos per terra y entra decidida.*)

- Arri, xatos! No os desfaig los nassos, porque per pinya més ó menos no avansariam gran cosa.
- PARDAL Madrona!
- KAPDEZINC Qu' es aixó? Altre cop la cafetera?
- MADRONA Jo mateixa, senyor de la bola de vidre. La Madrona que troba que la rifada feta al seu home dura massa, y vé á buscar lo que 's ben seu.
- KAPDEZINC Quína audacia!
- PARDAL Madroneta!
- MADRONA No piulis, tú. Y ala! ala! Torneume aquest pardal qu' es propietat meva.
- KAPDEZINC 'L vostre Pardal, ara es 'l Patxuli, pardal de la meva filla y me 'l quedo.
- MADRONA Sí, eh? Donchs encare qu' hagi de trencarli una pota me l' enduré! Sentiu, ninot de biombo? Perque ara vinch del port, y he deixat quatre mots de lletra pe 'l contramestre Roldós, del vapor d' en Comellas...
- PARDAL Comillas, dona.
- MADRONA No refilis, t' he dit! Per informar-lo de lo que 'ns passa; y aixís que tornin, correrán cap á aquí per salvar-nos.
- PARDAL Aixó has fet?
- KAPDEZINC Pero no sabéu que 'l barco de bárbaros ha sortit á las cinch del dematí?
- MADRONA Ha sortit per probar las calderas que s' han adobat al arsenal d' aquí; pero tornarán.
- KAPDEZINC 'Ls bárbaros, sempre se 'n van sense despedirse.
- MADRONA Los meus paisáns, son bárbaros ab modos.
- KAPDEZINC No vindrán; pero tant si venen com no, vós sortiréu de casa tot seguit; á menos que...
- MADRONA A menos... qué?
- KAPDEZINC A menos que 'l meu gendre vos prengui com dona de luxo.
- PARDAL Home, bona idea. Te prenh com dona de luxo.
- MADRONA Qué vol dir?

- KAPDEZINC Estás en lo teu dret. Flor de Té será la teva esposa de la má dreta; y la senyora...
- MADRONA De la má esquerra? May de la vida!
- PARDAL (Deixaho anar. Es la del costat del cor).
- MADRONA Y la vostra filla s' en aconsolará d' aixó?
- KAPDEZINC Naturalment.
- MADRONA Amigo, vaya un fetje!
- KAPDEZINC Fins s' en alegrará perque estará més distreta. Jugaréu plegadas.
- PARDAL Li pots ensenyar la bescambrilla.
- KAPDEZINC Quedém entesos. Vaig á apuntá una dona de luxo á la llibreta de gastos; 'ls comptes clars. (*S' en vá y torna*). Ah! y quan ne prenguis d' altres, m' avisas ab temps. (*S' en vá pe 'l fondo*).

ESCENA IV

PARDAL, MADRONA.

- MADRONA Dona de luxo! Com m' haig de veurer, pobre de mí!
- PARDAL Bah! Qué t' importa aixó?
- MADRONA Jo. . que sempre he sigut dona d' estar per casa.
- PARDAL Aixó vol dir que á casa seréu duas; pero en lo meu cor, tú sola.
- MADRONA (Quína barra, mare meva! Ah! Si no hagués jurat que callaría...) Ja es ben vritat aixó que 'm dius, Higinio?
- PARDAL Massa que ho sabs, beneytona. L' altre no s' hi conta.

MÚSICA

- PARDAL Recorda bé Madrona meva, lo que vaig dirte ahí á la nit: Mon cor es teu, ma vida es teva, y á la xineta, bona nit.
- MADRONA De modo que aquella promesa

PARDAL qu'ahir vas ferme mitj plorant...
Te l'he complerta ab enteresa.

MADRONA Pots creurer qu'he sigut un sant.
(Quína mentida més gran!

Ah, gran farsant!

Pero callém;

dissimulém).

PARDAL Esplicam tot lo qu'ha passat.
No sé si dech...

MADRONA Sí, desseguida,
perque estich ab curiositat.

(Ja 'm clavará un'altre mentida).

PARDAL Al trovarnos sols tots dos,
ab posats de reganyós
y ab tó sech li dich: Senyora,
entre 'ls dos no hi haurá ré;
que 'l meu cor á un altre adora
y aquí li guardo la fé.

MADRONA Aixó 'm vas dir casi plorant.

PARDAL Pots creurer qu'he sigut un sant!

MADRONA (Quína mentida més gran,
ah, gran farsant!)

(A Duo).

PARDAL Me pinto sol per dir mentidas
y per ço tan tranquil y fret.
Las donas quedan aturdidias
cuan un hom' té un bech com aquet.

MADRONA Es una trama ben urdida
y ell s'ha quedat tranquil y fret.
Jo no he vist may, may en ma vida,
un embustero com aquet.

MADRONA Després, que més?

PARDAL Després jo, tot desseguida
vaig vení á seurer cap aquí.
Al veure aixó, ben decidida,
va fé 'l mateix ben lluny de mí.

MADRONA Després, que més?

I

PARDAL Després per passar l'estoneta
cuan la negra nit vá venir,
per fer qu'estigués més distreta,

li vaig cantar cosas d' allí.
 Li vaig cantar la *Traviata*
 y la *falda de percal planchá*;
 aquella del *pato* y la *pata*
 y la nit aixís vam passá.

II

Després faig la gran lluminaria
 que li va semblar cosa gran,
 ab mistos de la arrendataria
 d' aquells que s' encenen rasant.
 Y distreta ab tals manganillas
 vam matá 'l temps sense dormir
 y vam gastar moltes cerillas
 fins que la claror vá venir.

MADRONA
 PARDAL

Y aixó es vritat?
 Creu que no t' he enganyat.
 Perdent la nit y ab tú pensant...
 pots creurer qu' he sigut un sant.

MADRONA

(Quína mentida més gran!
 Ah, gran farsant!)

(*A Duo*).

PARDAL
 MADRONA

Me pinto sol per dir mentidas, etc.
 Es una trama ben urdida, etc.

PARLAT

PARDAL

Ja veus, Madroneta, que tot anat que
 ni ab rodas.

MADRONA

(Que 'n té poca de vergonya. Pero di-
 simulém).

PARDAL

Y tú, com has passat la nit?

MADRONA

Ay! Molt bé! M' ha fet companyia 'l
 capitá de tigres.

PARDAL

Qué?

MADRONA

Pero pots estar ben tranquil. Li he
 ensenyat 'l joch de ball-manetas; hem
 parlat del tranvía de Sant Andreu; d'
 aquelles máquinas que tirant cinch
 céntims per una escletxa, de vegadas
 te donan una capsa de mistos y de ve-
 gadas no te la donan, n' hem encés

- uns quants com tú, y para de contar.
- PARDAL Te vull creurer, Madrona; necessito creuret.
- MADRONA Fill meu, confiança per confiança.
- PARDAL Bé, sí; confiança per confiança. Per altre part ja veurás com som ditxosos. Formarém un matrimoni que podrà cantar tercetos; en fin, aixó semblará una bassa d' cli.
- MADRONA Massa oli per un home sol. Entre l' oli y 'ls tercetos, no 'n durás pocas de solfas!
- PARDAL Donch á mí 'm sembla que ho podré soportar.
- MADRONA Oh, prou, prou! Ja ets aixerit per aixó y molt més.
- PARDAL La gran cuestió es avesarhi; ab una mica de costúm, tot anirá bé; ja ho veurás. Ara, si 'm permets, vaig á treurem la bata y á vestirme un xich.
- MADRONA Fes 'l teu fet, fill meu! Com si fossis á casa teva.
- PARDAL (En fi, may menos. Sembla que ho vá prenent bé).
(*S' en vá per l' arcoba*).

ESCENA V

MADRONA, FLOR DE TÉ, *després* PARDAL.

- MADRONA Ay! M' ofego! No sé com no m' he desbocat! Canalla! Ara ja sé com compleix las sevas paraulas!
- FLOR Ah! Sou vos, senyora? Qué tal?
- MADRONA Ay, xineta! Vos heu escapat d' una y bona... y jo també. En fi; la cuestió es que 's pensa una cosa y n' es un' altre. Ara está tot satisfet de la seva petita combinació; pero no n' estará gayre si voléu ajudarme.
- FLOR Ab tot y per tot; que s' ha de fer?
- MADRONA Res més qu' imitarme. No feu més

- que lo que 'm vejeu fer. Ja es aquí. Cuidado y mala intenció.
- PARDAL (*Ab traje molt rich*). Ah, já! Las mevas duas costellas! Qué tal, senyoras? Ja han fet coneixensa?
- MADRONA (*Ab rabia reconcentrada. L' altre sempre imitant*). Sí!!
- FLOR Sí!!
- PARDAL (Y are? Cualsevol diría qu' aixó no hi vá ab rodas! Que hi há un entrebanch! Un grop!) (*Las baixa pe 'l bras fins al prosceni*). Vejám, prendas mevas; ja qu' hem de viurer plegats, es precis que 'ns entenguém. Vejám, Madrona; vejám, Flor de Té. (*Las equivoca*). No, no es aixó. ('Ls hi hauré d' encastar un número á cada una, perque si no, fora jo 'l que no m' entendria). (*Ellas s' apartan fent 'l bot*). Altre vegada? Vejám; m' estiméu ó no?
- MADRONA (*Cridant y abrassantlo ab furor*). Oh! Sí!!
- FLOR Oh! Sí!!
- PARDAL (M' estiman! Sí que vá ab rodas. Cap grop!)
- MADRONA (*Estirantlo*). Pardal, vinam aquí
- PARDAL Vinch, carinyo.
- FLOR (*Viu y entonat*). Vinam aquí, Patxull.
- PARDAL Perlas mevas! Penséu que no 'm puch partir pe 'l mitj.
- MADRONA Jo soch la més antiga.
- FLOR Jo soch la llegítima.
- MADRONA (*Signant los llabis*). Un petó aquí tot seguit.
- PARDAL Si es lo que desitjo, prenda.
- FLOR Ah, no! Ah, no! 'L petó es per mí.
- PARDAL Ab molt de gust, vida!
- MADRONA Devant meu, may!
- FLOR Aquí, corrents. Ho mano.
- MADRONA Si li fas, t' arrenco 'ls ulls!
(*Vá per ferho*).
- PARDAL Ay! ay! ay!
- FLOR Si t' hi arrimas, t' escanyo.
(*L' agafa pe 'l coll*).

- PARDAL Oy! oyl oy! Quína vidassa m' espera.
Vaig á preguntá al sogre com diantre
s' ho arreglaba cuant ne tenia dotze.
(*S' en vá corrents*).
- MADRONA Ah! Pillet! Jo 't xalaré!
(*S' en vá detrás d' ell*).

ESCENA VI

FLOR DE TÉ, CORD'ACER

- FLOR Pobre bárbaro! Quína cara fá! Ja! ja!
CORD'ACER Tú rius! Flor de Té... y jo jemego.
FLOR Per qué?
CORD'ACER Perque la xeripa 'm deixa, macatxo!
Aquesta nit he fet reflexions profundas y melancólicas y 'm deya á mí mateix ab veu alta perque ho sentís jo: Flor de Té es casada y 'l seu marrit es fort com la torre de porcellana. Tirant pe 'l cap més baix, encare viu-rá cinquanta anys. Cuan ell se mori, ella 'n tindrà de setanta á vuytanta. Fins aquella fetxa no tornarà á re-neixer l' esperansa per mí... No he pogut soportar aquest cálcul, y, ximple de pena, lirón de dolor... m' he tirat dalt á baix de la finestra!
- FLOR Oh, cell!
CORD'ACER Valga qu' habito á peu plá del jardí; pero l' intenció hi era; posemhi cinch pisos més, y avuy sopo ab los meus avis.

ESCENA VII

'Ls mateixos, KAPDEZINC.

- KAPDEZINC (Ahont se fica 'l meu gendre? Ah! La meva filla ab en Cord'acer).
(*Se queda al fondo*).

- FLOR Mes aviat haurias d' estar alegre. No sabs que soch casada sense serho?
- KAPDEZINC (Qué diu ara?)
- CORD'ACER Es cert. En tot cas lo verdader engan-
yat es lo teu pare.
- KAPDECINC (Com! Enganyat jo?)
- CORD'ACER Quin manso n' hi há de ton pare! Ell
que ab l' honor no hi vol joguinas,
que diria si may per may sapigués
que has passat la nit de boda, a la
teva pura cambreta de donzella?
- KAPDECINC (Qué sento?)
- CORD'ACER Y sobretot si sapigués que la cafetera
há ocupat lo teu puesto.
- FLOR Parla més baix.
- CORD'ACER No hi há cuidado, á menos qu' estés
escoltant per aquí darrera...
- KAPDEZINC (*Gesto y entonació terrible*). Donchs es-
coltaba!!
- FLOR Ah!
- CORD'ACER Senyor!...
- KAPDEZINC Ni una paraula. Quin afront. Ah! Sen-
to que 'm rodolan pe 'l Cervell pen-
sadas que m' esparveran á mí mateix.
Que xarrotejarán en lo fons del seus
ninxos las venerandas sombras dels
meus antepassats! Aquí passarán fets
esgarrifosos que fins ne parlará 'l
Noticiero dels bárbaros! Miserable
Patzuli! La venjansa será horrible!
Xipell! Xalabarder! Xipótil, Xaparrol!
(*Pega cops al tam-tam*).
- UN TIGRE Xap! (*Se presenta 'l d' aquet nom*).

ESCENA VIII

'Ls matelxos, esclaus, tigres, PARDAL.

- PARDAL (*Surt per entre 'ls esclaus, sense reparar
en los qu' estaban á escena*). La Madro-
na m' ha perdut de vista. Duas donas
ja es agradable; pero resulta un xich
incómodo.

- KAPDECINC Incómodo, eh! (Sanch freda y ferocitat!)
- PARDAL Bastant, sogre. Quan penso que vos ne teniau dotze! Ah, tunante!
(*Cop a la panxa*).
- CORD'ACER (Imprudent! Ara li ha dat un cop al bombo!)
- KAPDECINC (*Ab furor reconcentrat*). Patxuli!
- PARDAL Què mana?
- KAPDECINC Coneixes la lley del deu Xim?
- PARDAL M' en vaig...
- KAPDECINC Cà! Tú no 't mous!
- PARDAL Vull dir que m' en vaig enterant. Per ço no miréu guerxo qu' aixó s' enco- mana.
- KAPDECINC Donchs sápigas, abominable cuch de terra, qu' avuy la sufrirás ab tot lo seu rigor.
- PARDAL Pero qu' eteniu? Que os ha mossegat un gos?
- KAPDECINC Tigres, agafeume aquest malvat y poseuli la canga.
(*Li posan. Es un instrument de tortura ab tres forats pe 'l cap y las manjecas, de modo que 'l delincuent sembla un os com balla*).
- PARDAL A mí la canga? May! Aixó es pe 'ls criminals.
- KAPDECINC Per có te la posan. No es un gran crim 'l qu' has comés?
- PARDAL Jo?
- KAPDECINC Un crim monstruós, digne dels mes grans suplicis! Vaig á reuni 'l tribunal de familia y... servintme d' un ditxaratxo qu' emplea la noblesa del teu país, te dich ab tota la boca... qu' estás ben llest.
- PARDAL Y are?
- KAPDECINC Cord'acer! Cord'acer!
(*A la primera, aquest no 'n fá cas*).
- CORD'ACER Eh!
- KAPDECINC (Ah! Té rahó qu' estém renyits y que 'ns fem llabis perque l' he tret fora d' aquí): Cord'acer! Olvidém lo passat, y én cambi sol-licitaré per tú la bola

de cánfora que no més se dona als gegants. Ara 't confio la guarda del criminal, y m' en respóns ab lo cap. Y en quan á tú, miserable, 't tornaré á pendrer totas las bolas que t' he donat y morirás entre 'l fangueix del deshonor!

(*S' en vá seguit de tots*).

ESCENA IX

PARDAL, *ab la canga*. CORD'ACER, *sabre en mà*.

- PARDAL Si sé lo que volen dir, que 'm matin.
 CORD'ACER (Prou que ho farán).
 PARDAL És que jo voldria qu' algú m' expliqués. . Ah, Tigre! Quatre paraulas si os plau.
 CORD'ACER Parláu. . me sou simpatich y si puch suavisar los vostres darrers moments...
 PARDAL Qué?... Tigre! no estém per bromas are!
 CORD'ACER Per qué no os ho tinch de dir, si al cap d' avall ho sabréu per qualsevol altre que será més bruto que jo? Avans de posta de sol, Flor de Té será viuda.
 PARDAL És possible?
 CORD'ACER Me sou simpátich... pero per qué no os ho tinch de dir?
 PARDAL Y digueumho d' un cop! Si al cap d' avall ho tinch de saber, bruto per bruto, val més que m' ho diguéu vos.
 CORD'ACER Agraheixo la preferencia. Donchs, sí; aquest succés desastrós m' ompla l' ànima d' alegria.
 PARDAL Com? (Estich per estabellarlo d' un cop de canga).
 CORD'ACER Francament, os desitjaba la mort; pero no esperaba que 's presentés tan aviat. Per altre part vos diré que podéu morir ben tranquil. Jo 'm casaré

ab la vostra viuda; y durant las llargas vetlladas de l' intimitat, alguna vegada qu' altre, parlarem de vos... si 'ns en recordém.

ESCENA X

'Ls mateixos, MADRONA.

- MADRONA (*Dintre*) 'L meu marit! Vull veure 'l meu marit! (*Surt desesperada*). Ahont es lo meu marit?
- PARDAL Cap aquí, Madrona!
- MADRONA Reina del cel! Cóm me l' han posat!
- PARDAL Ja ho veus. Ara ensenyan l' os quan balla!
- MADRONA Pobre Pardal! Ho sé tot y estás perdut! Perdut com Rosas!
- PARDAL Tú també ho sabs?
- MADRONA Y quan penso que jo 'n tinch la culpa. 'M perdonas, Higinio? (*S' agenolla*).
- PARDAL Sí, Madrona, sí! No 't trastornis y ves si 't pots aixecar sola que jo no 'm puch bellugar. (*Veus dins*).
- CORD'ACER Depressa! Separeuvos que vé 'l tribunal. Ara sabréu de quin mal heu de morir.
- PARDAL Ves si 'no podrían esperar que 'm cai-guessen las dents y 'ls cabells per sa plana voluntat.

ESCENA XI

'Ls mateixos. KAPDEZINC, FLOR DE TE, mandarins, etc. Tota la gent.

MÚSICA

- CORO Honor al tribunal
qu' ampara las familias,
que protegeix formal
als pares y á las fillas

y als ciudadáns en general.
Plassa al tribunal (*Bis*).

PARLAT

(*Lo concell s' agrupa á la esquerra dels mandaríns. Han tret la canga á n' en Pardal*).

- KAPDEZINC Acusat; lo tribunal de familia reunit baix la meva presidencia; vista la extensió del crim per vos comés y no tenint voluntat de trobarhi cap causa atenuant vos condemna á morir empalat avans de posta de sol.
- TOTS Ah!
- MADRONA (Verge santa!)
- KAPDEZINC Teníu res que dir?
- PARDAL Si diguéis tot lo que tinch de dir, no acabaria may.
- KAPDEZINC Donchs... val més que no diguéu res. Podém passar desd' ara á la sala del pal. (*Mohiment d' alegria general*).
- MADRONA Enrera tots! No l' arrancaréu dels meus brassos!
- PARDAL No! No m' arrancaréu de... Está bé aixó qu' has dit ara; torna' ho á dir!
- KAPDEZINC Malo! Plorallas en tal moment? Aixó 'ns farà aná enderrerits. A l' hora del pal se 'ns farà fosch y no podrém veurer com se cargola y espaternega y... Vaja, no disfrutarem de res!
- TOTS (*Cremats*) Y es clar!
- MADRONA Al menos deixeuos despedir.
- KAPDEZINC Concedit pero no os hi entretingueu massa, perque tothom té la festa á mitj coll y no podria contenir la impaciencia popular. Mandaríns, parents, tigres y xinos en general! Respecteu una estoneta lo seu lligitim dolor. Xip!
- MADRONA (*A la veu Xip, tots se giran d' esquena*). Ja ho veus, pobre Pardal! S' ha acabat 'l gas! (*Ploran de debó*).
- PARDAL Ja no 'm queda ni mitj quart de corda!

- MADRONA Hem de separarnos!
- PARDAL No hi há més, filla, no hi há més! Ah! Cobra tot lo que 'ns deuen... y dels nostres deutes, no 'n paguis cap. Sobre tot los tres trimestres de lloguer. Digas al amo de casa qu' estém tants á tants. Si ell ne pert tres, los trimestres que jo perdo no tenen fi ni compte. Y jo que pensaba viurer més que la burra d' un pobre home! Fá uns quans días que se m' había girat una gana...
- MADRONA No m' en parlis. Si casi no 't podía mantenir!
- PARDAL Ab los quartos qu' arrepleguis t' en tornas á Barcelona y donas espresions als meus companys que volan pe 'ls arbres de la rambla. Pero aváns de la última abrassada, no més te demano una cosa. Si coneixes lo meu crim, dígame 'l, perque jo, tot avuy que no sé de que vaig.
- MADRONA Molt senzill, fill meu! La dona que cuberta ab lo vel de núvia, vas portar ahir vespre á la cambra nupcial... era jo!
- PARDAL Qué? Tú?... No pot ser.
- MADRONA Te dich que sí, home. Vés si 'n vas encendre cap de misto?
- PARDAL No.
- MADRONA Y donchs? Era jo, que soch causa de la teva perdicció! Y tot per portá 'l cistell de Champany... Ah!!
- PARDAL Qué?
- MADRONA Calla! Quín raig de llum! No parlis més.
- KAPDEZINC S' ha acabat? (*Tots los xinos se giran*).
- MADRONA Sí, s' ha acabat. Ha prés lo seu termini... y jo també. La mort no l' espanta y l' afrontará ab valor!
- PARDAL (Qué dius ara? Que 't tornas boja?)
- KAPDEZINC Vaja, es millor que ho agafi aixís.
- MADRONA Morirá, repetesch, ab la cansó als llabis y la copa á la má. Es la costum de la nostra terra.

- PARDAL (Embustera).
 MADRONA No més desitja una cosa.
 KAPDEZINC Parla. Al condemnat no se li nega res.
 Qué vol?
 MADRONA Vol despedirse de tots, brindant ab
 ví de nostre país.
 KAPDEZINC Conformes. Justament tinch aquí 'l
 Champany que m' heu enviat. Por-
 teuho aquí.
 (*Ls esclaus ho fan. Reparteixen copas y
 van destapant. Tot rapidíssim*).
 Bona ocasió per tastarlo.
 CORD'ACER Diuhen que 's deliciós.
 MADRONA Omplin copas y que vessi l' escuma.
 Xinos! Aixó es 'l Champany Codor-
 niu! Bebéu forsa que de lo del pal ja
 'n parlarem després. (*Tots ab la copa*).

MÚSICA

- MADRONA Es lo Champany un vi de guerra
 com al mon no hi cap més ví;
 es bateijat en nostra terra
 y 'l sol va ferli de padri.
 La malvasia es per las nenas
 y 'l Priorat per l' home fort,
 pero 'l Champany espanta penas
 y es un vinet qu' alegra 'l cor.
 TOTS Bebém, bebém. Trinquém, trinquém. (*Bis*).
 MADRONA Si hi há un ví que 'ns fassi viurer,
 que 'ns pesiga y 'ns fa riurer
 de Pekín a Sant Feliu
 es 'l Champany d' en Codorniu.
 PA. MA. TOTS Si hi há un ví que ns fassi viurer, etc.
 KAPDEZINC La graciosa tan gustosa
 qu' aquets bárbaros han dut aquí,
 á pesar de ser tan graciosa
 no 'm fan la gracia d' aquet ví.
 CORD'ACER (*Mona trista*).
 No estimo 'l camp ni la montanya,
 no estimo 'l ví ni estimo ré;
 y prefereixo á n' el Champanya
 una infusió de Flor de Té.
 KAP. Y CORD. Si hi há un ví que 'ns fassi viurer, etc.
 TOTS Si hi há un ví que 'ns fassi viurer, etc.

(*Can-can xinesco à gust de la direcció.
De prompte se senten varias canona-
das*).

TOTS Heu sentit la gran canonada?

MA. Y PAR. Lo nostre barco de tornada.

(*Entra Roldós y marinos per portas y
finestras, etc. Los xinos cauhen age-
nollats*).

TOTS Los espanyols! Los espanyols!

Y estém sols!

(*Roldós abraça à la Madrona y 'n Par-
dal. Quadro vistós de tots*).

PARDAL Salvat! Salvat!

MADRONA Tornas à viurer.

PARDAL Lo millor de tot es riurer.

(*Los espanyols perdonan y 'ls xinos van
tranquilisantse*).

TOTS Lo millor de tot es riurer.

MA. Y PAR. Bebéu Champany y de bon grat,
ja que 'ns deu la llibertat.

TOTS Bebém, bebém!

Trinquém, trinquém!

Si hi há un ví que 'ns fassi viurer
que 'ns pessiga y 'ns fá riurer,
de Pekín à Sant Feliu
es lo Champany
d' en Codorniu.

(*Los xinos, ja tots belgas, ballan un can-
can desaforat, mentres los altres apro-
fitan la gresca per fugir seguits de 'ls
marinos. A mitj can-can, teló*).

PROU

NOTA.—Las empresas que 'ls hi convinga posar l' obra en dos actes, s' han de posar d' acort ab D. Conrado Colomer, per las supressions que necessariament s' haurán de fer. En aquet cas, se cobrarà la propietat com si tingués dos actes.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and appears to be a list or a set of instructions.

NOTICE - The undersigned hereby certifies that the above is a true and correct copy of the original as the same appears in the records of the Board of Health of the City of New York.

